

Sygn. akt: III AUa 414/12

## WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Janina Kacprzak

Sędziowie: SSA Maria Padarewska - Hajn

SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Protokolant: sekr. sądowy Patrycja Stasiak

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2012 r. w Łodzi

sprawy **Z. S.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddziałowi w Ł.**

o emeryturę,

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi

z dnia 27 stycznia 2012 r., sygn. akt: IX U 636/11;

**oddala apelację.**

Sygn. akt. III AUa 414/12

## UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. decyzją z dnia 20 maja 2011 roku wydaną po rozpoznaniu wniosku z dnia 8 kwietnia 2011 roku odmówił przyznania Z. S. prawa do emerytury. Motywując wydaną decyzję organ wskazał, że wnioskodawca nie spełnił przesłanek z art. 27 jak i art. 28 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 153 poz. 1227 ze zmianami) albowiem nie ma wymaganego minimalnego stażu ubezpieczeniowego. W ocenie organu rentowego staż ubezpieczeniowy jakim legitymuje się wnioskodawca wynosi jedynie 10 lat 2 miesiące i 9 dni. Do stażu nie można zaliczyć okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 2 grudnia 1956 roku do 1 grudnia 1958 roku, gdyż wówczas ubezpieczony nie miał ukończonego 16 roku życia, okresu od 2 grudnia 1958 roku do 1 lutego 1967 roku z uwagi na brak dowodów na istnienie gospodarstwa rolnego i pracę wnioskodawcy w tym gospodarstwie oraz okresu od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku z uwagi na jego wykorzystanie przy nabyciu świadczenia z systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

W odwołaniu złożonym 9 czerwca 2011 roku Z. S. zarzucił decyzji błąd w ustaleniach faktycznych poprzez nieuprawnione niezaliczenie do stażu ubezpieczeniowego okresu od 8 maja 1975 roku do 30 czerwca 1977 roku, w sytuacji gdy z treści załączonych dokumentów w postaci aktu własności ziemi, aktu notarialnego jak i zeznań

świadków, jednoznacznie wynika, że jego rodzice posiadali gospodarstwo rolne w którym pracował. Wskazując na powyższe wnosił o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem wydanym dnia 27 stycznia 2012 roku Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił odwołanie. Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji ustalił, że Z. S. urodził się (...) roku i w dacie składania wniosku miał ukończony 65 rok życia. Od 1 stycznia 2008 roku wnioskodawca pobiera emeryturę rolniczą z KRUS. Do ustalenia prawa i wysokości tego świadczenia uwzględniono:

- a) pracę w gospodarstwie rolnym w okresie od 8 maja 1975 roku do 31 grudnia 1998 roku,
- b) okres zatrudnienia w Spółdzielni Pracy Usług (...) w Ł. od 2 lutego 1967 roku do 22 lutego 1969 roku,
- c) okres zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...).

Wnioskodawca po ukończeniu szkoły podstawowej mieszkał wspólnie z rodzicami, którzy prowadzili gospodarstwo rolne o powierzchni około 8 hektarów. W gospodarstwie tym pracował wspólnie z rodzicami oraz starszym o dwa lata bratem. Wykonywał wszystkie prace w gospodarstwie rolnym co w okresie od wiosny do jesieni zajmowało cały dzień a w okresie zimowym około 5 godzin dziennie. We wskazany sposób wnioskodawca pracował w gospodarstwie rolnym rodziców w okresie do 1 listopada 1962 roku. W okresie od 2 listopada 1962 roku do 14 października 1964 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową. Następnie w okresie od 15 października 1964 roku do 1 lutego 1967 roku ponownie pracował w gospodarstwie rolnym swoich rodziców i praca ta stanowiła jego jedyne źródło utrzymania. Od 2 lutego 1967 roku do 22 lutego 1969 roku wnioskodawca był zatrudniony w oparciu o umowę o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Usług (...) w Ł. jako kierowca. Kolejne zatrudnienie na podstawie umowy o pracę Z. S. podjął 1 marca 1969 roku w Przedsiębiorstwie (...) w Ł., gdzie pracował też jako kierowca do 7 maja 1975 roku. W okresie od 8 maja 1975 roku do 31 grudnia 1998 roku wnioskodawca prowadził własne gospodarstwo rolne, podlegając w okresie od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku ubezpieczeniu społecznemu rolników. Od 18 listopada 1998 roku do 31 grudnia 2007 roku wnioskodawca miał przyznane prawo do renty z systemu ubezpieczenia społecznego rolników.

Wskazany ten faktyczny sąd pierwszej instancji ustalił w oparciu zeznania świadków oraz wnioskodawcy, którym dał wiarę oraz treść przedstawionych dokumentów, którym nie odmówił wiarygodności.

Podzielając stanowisko organu co do tego, że wnioskodawca mógłby nabyć prawo do emerytury w przypadku spełnienia przesłanek z art. 27 albo art. 28 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, sąd pierwszej instancji uznał odwołanie za niezasadne. Przy niespornym bowiem spełnieniu przesłanki wieku, wnioskodawca nie spełnił przesłanki stażu ubezpieczeniowego, gdyż nie legitymuje się on co najmniej 20 –letnim okresem składkowym i nieskładkowym. Argumentując tezę co do niespełnienia przesłanki stażu, sąd pierwszej instancji wskazał, że przy niespornym zaliczeniu okresu pracy w gospodarstwie rolnym od 8 maja 1975 roku do 31 grudnia 1998 roku na prawo do emerytury rolniczej, w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy nie wystąpiły przesłanki pozwalające na stwierdzenie posiadania 25 lub co najmniej 20 – letniego okresu stażu ubezpieczeniowego. Okres pracy w gospodarstwie rodziców od 2 grudnia 1958 roku do 1 listopada 1962 roku i od 15 października 1964 roku do 1 lutego 1967 roku, które w oparciu o treść przepisu art. 10 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych mogłyby być uwzględnione jako okresy uzupełniające, nie doprowadzą do spełnienia przesłanki minimalnego stażu, o którym mowa w art. 27 i art. 28 tejże ustawy.

Wyrok Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi zaskarżył w całości apelacją Z. S.. W apelacji, jak wynika z jej treści, zarzucił wyrokowi sprzeczność ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego wywodząc, że uznany przez organ okres 10 lat 2 miesięcy i 9 dni mógł być uzupełniony do wymaganego minimalnego stażu okresem pracy w gospodarstwie rolnym. Wskazując na powyższe, apelant wnosił o zmianę

zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającej go decyzji organu rentowego poprzez przyznanie prawa do wnioskowanego świadczenia.

### **Sąd Apelacyjny w Łodzi zważył co następuje:**

Apelacja jest bezzasadna i jako taka podlega oddaleniu. Sąd pierwszej instancji prawidłowo ustalił brak spełnienia przesłanki wymaganego stażu ubezpieczeniowego. Treść apelacji mimo braku sformułowania zarzutów jest czytelna i nie pozostawia wątpliwości, co do tego iż prawidłowo zostały ustalone i wskazane okresy, które potencjalnie mogłyby być zaliczone do stażu niezbędnego do nabycia prawa do emerytury z systemu powszechnego. W związku z nieprecyzyjną treścią apelacji przypomnieć należy, że okresy które mogłyby być zaliczone do nabycia prawa do wnioskowanego świadczenia można było rozważać:

- a) okres od 2 grudnia 1958 roku do 1 listopada 1962 roku /3 lata 11 miesięcy/ - wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia;
- b) okres od 2 listopada 1962 roku do 14 października 1964 roku /1 rok 11 miesięcy i 13 dni/ - odbywanie służby wojskowej;
- c) okres od 15 października 1964 do 1 lutego 1967 roku /2 lata 3 miesiące i 18 dni/ - wykonywanie pracy w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia;
- d) okres od 2 lutego 1967 roku do 22 lutego 1969 roku /2 lata 19 dni/ - wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę;
- e) okres od 1 marca 1969 roku do 7 maja 1975 roku /6 lat 2 miesiące i 7 dni/ - wykonywanie pracy na podstawie umowy o pracę;
- f) okres od 8 maja 1975 roku do 30 czerwca 1977 roku /2 lata 1 miesiąc i 23 dni/ - prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego;
- g) okres od 1 lipca 1977 roku do 31 grudnia 1998 roku /21 lat 6 miesięcy/ - podleganie ubezpieczeniu społecznemu rolników.

Organ wydając zaskarżoną decyzję, ustalając staż ubezpieczeniowy na 10 lat 2 miesiące i 9 dni, zaliczył okres zatrudnienia (pkt. d i e) oraz okres odbywania służby wojskowej (pkt. b)  $/1/11/13 + 2/0/19 + 6/2/7 = 9/13/39 = 10/2/9/$ . Wskazany okres, przy uwzględnieniu ustaleń sądu pierwszej instancji co do zaliczenia jako okresów uzupełniających (art. 10 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców ( pkt. a i b ), mógł być zwiększony  $(3/11/0 + 2/3/18 = 5/14/18 = 6/2/18)$  o 6 lat 2 miesiące i 18 dni, co łącznie dawałoby okres stażu ubezpieczonego do emerytury z systemu powszechnego w wymiarze jedynie 16 lat 4 miesiące i 27 dni. Jak trafnie bowiem wywodził tak organ rentowy jak i sąd pierwszej instancji mimo, iż apelujący pracował w gospodarstwie rolnym rodziców bezpośrednio po ukończeniu szkoły podstawowej, będąc domownikiem i świadcząc pracę w wymiarze powyżej 4 godzin dziennie, nie ma możliwości zaliczenia do stażu takiej pracy, przypadającej na okres sprzed ukończenia 16 roku życia. Wynika to wprost z treści przepisu art. 10 ust. 1 pkt. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Poza sporem w sprawie pozostaje także i to, że Z. S. urodzony (...) 16 rok życia ukończył dopiero 2 grudnia 1958 roku. Uwzględnienie powyższego oznaczałoby, że do spełnienia minimalnego stażu z art. 28 ustawy (20 lat) brakuje apelującemu 3 lata 7 miesięcy i 3 dni, a nie dwa lata jak pisze on w apelacji. W apelacji skarżący nie podaje jaki okres ubezpieczenia możnaby doliczyć do wskazywanych okresów, aby spełnić przesłankę stażu warunkującą nabycie wnioskowanego prawa. Jak trafnie wywiódł sąd pierwszej instancji, wymagany staż nie może być zwiększony o okres, który został wykorzystany przy nabyciu prawa do emerytury z systemu ubezpieczenia społecznego rolników. Stosownie bowiem do treści art. 10 ust. 3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wykluczone jest ponowne wykorzystanie do nabycia prawa do emerytury z systemu powszechnego tych

okresów, które zostały zaliczone do nabycia prawa z systemu ubezpieczenia społecznego rolników (patrz: SN wyrok z 8 maja 2007 roku II UK 164/06).

Treść zaświadczenia Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (k.30-31 akt), którą przyjął sąd pierwszej instancji za podstawę, ustalając stan faktyczny, jak i treść dokumentów zawartych w aktach wnioskodawcy dotyczących przyznania świadczeń z systemu ubezpieczenia społecznego rolników nie pozostawia wątpliwości co do tego, że dla potrzeb nabycia i ustalenia wysokości prawa do tego świadczenia wnioskodawca wykorzystał okresy od 8 maja 1975 roku do 31 grudnia 1998 roku oraz od 2 lutego 1967 do 7 maja 1975 roku (tak: decyzja przyznająca rentę k. 39, decyzja przyznająca emeryturę k. 112, zaświadczenie k. 129). Prawo do emerytury rolniczej wnioskodawca nabył od 1 stycznia 2008 roku. W związku z treścią decyzji przyznającej wskazane świadczenie oraz z treścią zaświadczenia, w oparciu o które sąd pierwszej instancji ustalał okresy wykorzystane w systemie świadczenia rolniczego. Dla wyjaśnienia mogących się w tym zakresie nasuwać wątpliwości, co do okresu wykorzystanego dla nabycia prawa wskazać należy, że wnioskodawca nabył prawo do emerytury rolniczej jako osoba mająca ukończony 65 rok życia. Podstawą prawną nabycia prawa był przepis art. 19 ust. 1 i 2 ustawy z 20 grudnia 1990 roku o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 1991 r. Nr 7 poz. 24 ze zmianami). Dla nabycia prawa konieczne było posiadanie stażu liczonego stosownie do treści art. 20 tejże ustawy wynoszącego co najmniej 100 kwartałów. W sprawie oczywistym jest, że sam okres podlegania przez wnioskodawcę ubezpieczeniu emerytalno – rentowemu rolników (1983 do 1998) nie prowadził do spełnienia wskazanej przesłanki i musiał być uzupełniony okresem pracy w gospodarstwie rolnym przed 1983 (tu był uwzględniany przy rencie i tak w zaświadczeniu - okres od 8 maja 1975 do 30 czerwca 1977 roku), co jednakże także nie doprowadziłoby do spełnienia przesłanki stażu przy emeryturze rolniczej, wymagając dalszego powiększenia okresu stażu okresem podlegania innemu systemowi ubezpieczenia (okres wykonywanej pracy czy pełnienia służby wojskowej). Powyższe pozwala zaaprobować ustalenia jak i rozstrzygnięcie sądu pierwszej instancji bez potrzeby zajmowania się tym, które ostatecznie okresy zostały wykorzystane do nabycia prawa do emerytury rolniczej. Rozstrzygnięcie widocznej rozbieżności pomiędzy treścią zaświadczenia a decyzji emerytalnej KRUS nie jest konieczne dla rozpoznania sprawy. Wyeliminowanie bowiem z decyzji o nabyciu prawa do emerytury okresu od 8 maja 1975 do 30 czerwca 1977 roku skutkować musi zwiększeniem wykorzystania przy nabyciu prawa okresu podlegania innym systemom ubezpieczenia. Efekt końcowy jest taki sam – skutkuje w oczywisty sposób brakiem okresów, które łącznie mogłyby spełnić minimalny, wymagany dla nabycia prawa do emerytury z systemu powszechnego okres stażu. Stażu ubezpieczeniowego wynoszącego co najmniej 20 lat.

Kierując się wskazaną argumentacją, nie podzielając zasadności zarzutów apelacji i nie znajdując podstaw, które należałoby brać pod rozwagę z urzędu, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.